

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.08.2008, sp. zn. 29 Odo 938/2006, ECLI:CZ:NS:2008:29.ODO.938.2006.1

Číslo: 78/2009

Právní věta: Má-li v pořadí první zástavní právo na věci, která není majetkem osobního dlužníka v konkursu, zástavní věřitel, jehož osobní dlužník není v konkursu ani není dlužníkem zástavním, a zástavní dlužník poskytl zastavenou věc (podle § 27 odst. 5 zákona č. 328/1991 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2007) do konkursní podstaty dlužníka, který je v konkursu, může se takový zástavní věřitel domáhat vyloučení zástavy ze soupisu majetku konkursní podstaty vylučovací žalobou dle § 19 odst. 2 uvedeného zákona. Předpokladem úspěšnosti takového postupu je, že v řízení o vylučovací žalobě bude prokázáno, že předpokládaný čistý výtěžek zpeněžení zástavy nepřevýší zajištěnou pohledávku tohoto zástavního věřitele. Jinak se na zajištěnou pohledávku takového zástavního věřitele pohlíží jako na přihlášenou v konkursu a na jeho postavení se přiměřeně aplikuje ustanovení § 28 uvedeného zákona o oddělených věřitelích. Základní odchylkou v mezích této přiměřené aplikace je, že takový zástavní věřitel nepodléhá omezení kladenému míře uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy odděleným věřitelům ustanovením § 28 odst. 4 uvedeného zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.08.2008

Spisová značka: 29 Odo 938/2006

Číslo rozhodnutí: 78

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 19 odst. 2 předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 27 odst. 5 předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

§ 28 odst. 5 předpisu č. 328/1991Sb. ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 25. 9. 2003 K r a j s k ý s o u d v Brně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně P., s. r. o., domáhala vůči žalovanému (správci konkursní podstaty úpadkyně V. S. K, spol. s r. o.) vyloučení ve výroku označených nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně.

Soud dospěl k závěru, že vylučovací žaloba není opodstatněná, jelikož správce konkursní podstaty úpadkyně nemovitosti správně sepsal do konkursní podstaty postupem dle § 27 odst. 5 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“). Skutečnost, že zástavní právo váznoucí na nemovitostech ve prospěch žalobkyně vzniklo dříve než zástavní právo, pro které správce konkursní podstaty sepsal nemovitosti do konkursní podstaty, podle soudu nevede k závěru, že

nemovitosti nejsou sepsány po právu.

Uzavřel však, že na zástavní práva váznoucí na nemovitostech ve prospěch žalobkyně se nevztahuje ustanovení § 28 ZKV a v dražbě je nelze prodat, aniž by zůstaly zatíženy zástavním právem svědčícím žalobkyni.

K odvolání žalobkyně V r c h n í s o u d v Olomouci rozsudkem ze dne 5. 12. 2005 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.

Odvolací soud vyšel při odvolacím přezkumu zejména ze skutkových zjištění, podle kterých:

1) P. banka, a. s., jako věřitelka uzavřela se společností M., spol. s. r. o., jako dlužnicí (dále též jen „dlužnice č. 1“) dne 19. 9. 1992 smlouvu o úvěru (dále též jen „úvěrová smlouva č. 1“), na základě které poskytla dlužnici úvěr ve výši 2 000 000 Kč, splatný do 25. 7. 1996.

2) P. banka, a. s., jako zástavní věřitelka uzavřela se společností HC jako zástavní dlužnicí dne 18. 8. 1992 smlouvu o zřízení zástavního práva k nemovitostem (dále též jen „zástavní smlouva č. 1“), registrovanou státním notářstvím téhož dne, a to k zajištění pohledávky zástavní věřitelky z úvěrové smlouvy č. 1.

3) P. banka, a. s. (jako postupitelka), uzavřela dne 18. 5. 2000 se společností M., s. r. o. (jako postupnicí), smlouvu o postoupení pohledávky z úvěrové smlouvy č. 1 (dále též jen „postupní smlouva č. 1“).

4) Společnost M., s. r. o. (jako postupitelka), uzavřela dne 18. 5. 2000 se žalobkyní (jako postupnicí) smlouvu o postoupení pohledávky z úvěrové smlouvy č. 1 (dále též jen „postupní smlouva č. 2“).

5) P. banka, a. s., jako věřitelka uzavřela se společností L., spol. s. r. o., jako dlužnicí (dále též jen „dlužnice č. 2“) dne 9. 4. 1992 smlouvu o úvěru (dále též jen „úvěrová smlouva č. 2“), na základě které poskytla této dlužnici úvěr ve výši 9 500 000 Kč, splatný do 31. 3. 1996.

6) P. banka, a. s. (jako zástavní věřitelka), uzavřela se společností HC (jako zástavní dlužnicí) dne 24. 4. 1992 smlouvu o zřízení zástavního práva k nemovitostem (dále též jen „zástavní smlouva č. 2“), registrovanou státním notářstvím téhož dne, a to k zajištění pohledávky zástavní věřitelky z úvěrové smlouvy č. 2.

7) P. banka, a. s. (jako postupitelka), uzavřela dne 18. 5. 2000 se společností M., s. r. o. (jako postupnicí), smlouvu o postoupení pohledávky z úvěrové smlouvy č. 2 (dále též jen „postupní smlouva č. 3“).

8) Společnost M., s. r. o. (jako postupitelka), uzavřela dne 2. 6. 2000 se žalobkyní (jako postupnicí) smlouvu o postoupení pohledávky z úvěrové smlouvy č. 2 (dále též jen „postupní smlouva č. 4“).

9) Usnesením ze dne 30. 11. 1999 prohlásil Krajský obchodní soud v Brně konkurs na majetek dlužnice V. S. K, spol. s r. o., (dále též jen „dlužnice č. 3“ nebo „úpadkyně“).

10) Do konkursu vedeného na majetek úpadkyně přihlásila Komerční banka a. s. svou pohledávku vůči úpadkyni ve výši 31 698 487, 95 Kč, jako zajištěnou zástavním právem ke sporným nemovitostem, a to na základě smlouvy o zřízení zástavního práva uzavřené dne 25. května 1993 mezi Komerční bankou a. s. (jako zástavní věřitelkou) a společností HC Haná Kroměříž (jako zástavní dlužnicí), s právními účinky vkladu zástavního práva do katastru nemovitosti ke dni 26. květnu 1993.

11) Správce konkursní podstaty úpadkyně podáním ze dne 11. 10. 2000 zaslal zástavní dlužnici výzvu

dle § 27 odst. 5 ZKV a poté, co zástavní dlužnice odmítla plnit podle výzvy, sepsal sporné nemovitosti 30. 1. 2001 do konkursní podstaty úpadkyně.

Na tomto skutkovém základě měl odvolací soud (při splnění ostatních předpokladů úspěšnosti vylučovací žaloby) za rozhodující pro výsledek sporu, zda žalovaný sepsal nemovitosti do konkursní podstaty oprávněně, a to, zda žalobkyně prokázala, že právo, které vylučovalo zařazení věci do soupisu konkursní podstaty, svědčí jí.

Odvolací soud poukázal na to, že na nemovitostech vázne zástavní právo ve prospěch více věřitelů. Žalobkyně (dále též jen „zástavní věřitelka č. 1“) nemá splatnou pohledávku ani vůči úpadkyni, ani vůči zástavní dlužnici, kdežto pohledávka K. banky, a. s., (dále též jen „zástavní věřitelka č. 2“) směřuje vůči úpadkyni. Žalobkyně tak nemá postavení konkursní věřitelky ani oddělené věřitelky ve smyslu ustanovení § 28 ZKV. Žalovaný proto postupoval správně, jestliže nemovitosti sepsal do konkursní podstaty úpadkyně dle § 27 odst. 5 ZKV.

Podle odvolacího soudu otázkou k řešení zůstává, zda je možné v konkursním řízení uspokojit (podle zákona o konkursu a vyrovnání a zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku) splatné pohledávky žalobkyně, je-li nepochybné, že sporný majetek slouží mimo jiné i k zajištění závazku někoho jiného než úpadkyně (toho, kdo je vůči žalobkyni osobním dlužníkem).

Zpeněžením tohoto majetku v konkursu totiž dle § 28 odst. 1 a 5 ZKV zaniknou všechna zajišťovací práva na něm váznoucí, včetně zástavního práva žalobkyně. Z téhož ustanovení vyplývá – pokračuje odvolací soud – že žalobkyni nelze přiznat postavení oddělené věřitelky, neboť není věřitelkou konkursní a nemůže se proto uspokojit z ostatního majetku konkursní podstaty (§ 28 odst. 4 ZKV).

Žalobkyni tak musí být přiznáno „zcela zvláštní postavení“, neboť její vyloučení z uspokojení ze zástavy by znamenalo nepřijatelnou tvrdost a újmu na jejích právech. Při absenci odpovědi na tuto otázku v zákoně o konkursu a vyrovnání odvolací soud s odkazem na ustanovení § 151c obč. zák. (ve znění účinném do 31. 12. 2000) a metodu výkladu zástavních práv v konkursu formulovanou Nejvyšším soudem v rozsudku uveřejněném pod číslem 27/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 27/2003“) dovodil, že nic nebrání tomu, aby žalobkyně byla v konkursu uspokojena z výtěžku zpeněžení zástavy (podle pořadí zástavního práva), i když není konkursní věřitelkou.

To ovšem předpokládá, dodal odvolací soud, že žalobkyně svou splatnou pohledávku doloží konkursnímu soudu a správci konkursní podstaty, včetně platného zástavního práva. Posouzení pravosti zajištěné pohledávky takového nekonkursního věřitele s nárokem na uspokojení ze zástavy zapsané do konkursní podstaty, její splatnosti a zajištění, je totiž na správci konkursní podstaty a na konkursním soudu, který vydává souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení (ostatní konkursní věřitelé se proti takovému postupu mohou případně bránit až odvoláním proti rozvrhu).

Žalobkyně podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítajíc, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požadujíc, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že její zástavní právo zanikne zpeněžením v konkursu, majíc za to, že aplikace ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání není namístě, není-li pokládána za odděleného věřitele.

Situaci věřitele, jehož pohledávka je zajištěna v pořadí prvním zástavním právem na věci náležející

do konkursní podstaty, je podle dovolatelky nutné řešit tak, že taková věc nesmí být zařazena do konkursní podstaty; do té může správce konkursní podstaty zahrnout jen výtěžek prodeje věci zástavním věřitelem, jehož zástavní právo je první v pořadí, a to v rozsahu, který převyšuje zajištěnou pohledávku s příslušenstvím.

Se zřetelem k bodům 2. a 3. článku II. zákona č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 4. 2005.

Rozsudek odvolacího soudu je dovoláním výslovně napadán ve všech výrocích, tedy i v té části prvního výroku, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení a ve druhém výroku o nákladech odvolacího řízení. Potud ovšem dovolání není přípustné z důvodů vysvětlených např. v usnesení Nejvyššího soudu uveřejněném pod číslem 4/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; Nejvyšší soud tudíž dovolání v této části bez dalšího odmítl podle § 243b odst. 5 a § 218 písm. c) o. s. ř.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé shledává Nejvyšší soud přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přisuzuje napadenému rozhodnutí po právní stránce zásadní význam v řešení otázek dovoláním otevřených a dovolacím soudem dosud neřešených.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Problém předkládaný k řešení dovolacímu soudu lze shrnout do otázky, jak má být postupováno, svědčí-li v pořadí první zástavní právo na věci, která není majetkem osobního dlužníka v konkursu (zde dlužnice č. 3 – úpadkyně), zástavnímu věřiteli (zde dovolatelce), jehož osobní dlužník (zde dlužnice č. 1 a 2) není v konkursu ani není dlužníkem zástavním a zástavní dlužník (zde osoba odlišná od všech tří osobních dlužnic) poskytl zástavu (sporné nemovitosti) v režimu § 27 odst. 5 ZKV do konkursní podstaty dlužnice č. 3 z titulu zástavního práva, které jako v pořadí druhé svědčí zástavnímu věřiteli (zde K. bance, a. s.), jehož osobní dlužník (zde dlužnice č. 3 – úpadkyně) v konkursu je.

Podle ustanovení § 27 odst. 5 ZKV, osoby, jejichž věci, práva nebo pohledávky zajišťují pohledávky (§ 28) vůči úpadci, správce vyzve, aby do 30 dnů vyplatily ve prospěch konkursní podstaty zajištění pohledávky nebo aby ve stejné lhůtě složily cenu věci, práva nebo pohledávky, jimiž je pohledávka zajištěna. Nevyplatí-li uvedené osoby zajištěnou pohledávku nebo nesloží-li cenu věci, práva nebo pohledávky, zapíše správce věc, právo nebo pohledávku do soupisu podstaty (§ 18). Věci, které

zajišťují pohledávky oddělených věřitelů, lze zpeněžit ve veřejné dražbě. Ustanovení tohoto odstavce neplatí, jde-li o ručitele včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení (např. směnečné rukojemství, záruky poskytnuté věřitelem na zajištění celního dluhu).

Ustanovení § 28 ZKV zní takto:

§ 28

(1) Věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, převodem práva dle § 553 občanského zákoníku nebo postoupením pohledávky dle § 554 občanského zákoníku (dále jen oddělení věřitelé), mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna.

(2) Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených s udržováním, správou a prodejem zpeněžené věci, práva nebo pohledávky (dále jen „výtěžek zpeněžení“) vydá správce odděleným věřitelům se souhlasem soudu. Nebyla-li zajištěná pohledávka plně uspokojena, považuje se její neuspokojená část za pohledávku přihlášenou podle § 20.

(3) Oddělení věřitelé se z výtěžku zpeněžení uspokojí podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod jejich nároku na oddělené uspokojení. Pro pořadí zákonného zástavního práva je rozhodující den jeho záznamu v katastru nemovitostí; pro pořadí soudcovského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující doba, kdy k soudu došel návrh na jeho zřízení.

(4) Oddělení věřitelé se podle tohoto ustanovení uspokojují do výše 70 % výtěžku zpeněžení na ně připadajícího. Neuspokojenou část pohledávky lze uspokojit v rozvrhu, a to ve třídě, do níž pohledávka podle své povahy patří.

(5) Zajišťovací práva uvedená v odstavci 1 zanikají zpeněžením věci, práva nebo pohledávky v konkursu, a to i v případě, že oddělení věřitelé nepřihlásili své pohledávky.

V této podobě platila citovaná ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání již v době soupisu nemovitostí do konkursní podstaty úpadkyně a ani později změn nedoznala.

Podle ustálené judikatury týkající se uplatňování zástavních práv v konkursu obecně platí, že i zajištění věřitelé (§ 28 odst. 1 ZKV) se mohou podílet na rozvrhu výtěžku zpeněžení majetku náležejícího do konkursní podstaty úpadce (včetně výtěžku zpeněžení majetku sepsaného do konkursní podstaty podle § 27 odst. 5 ZKV z titulu jejich zajištění), jen jestliže přihlásili svou (zajištěnou) pohledávku do konkursu postupem podle § 20 a násl. ZKV (srov. především R 27/2003). K tomu Nejvyšší soud dále vysvětlil (v rozsudku uveřejněném pod číslem 31/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále též jen „R 31/2007“, na který v podrobnostech odkazuje), že není-li zástavou pohledávka a je-li zajištěná pohledávka splatná, je zástavní věřitel oprávněn přihlásit ji jako peněžitou pohledávku s právem na oddělené uspokojení jak v konkursu vedeném na majetek (jeho) osobního dlužníka, tak i v konkursu vedeném na majetek dlužníka zástavního.

V R 31/2007 Nejvyšší soud také rozebral rozdíly v rozsahu uspokojení zástavního věřitele ze zajištění v konkursu vedeném na majetek jeho osobního dlužníka (odlišného od dlužníka zástavního) a v konkursu vedeném na majetek zástavního dlužníka (odlišného od jeho osobního dlužníka). V prvním případě totiž obdrží 70 % čistého výtěžku zpeněžení zástavy na něj připadajícího a v neuspokojené části pohledávky má postavení nezajištěného věřitele, kterého lze uspokojit v rozvrhu ve třídě, do níž pohledávka podle své povahy patří, a to i ze zbývajících 30 % čistého výtěžku zpeněžení zástavy. Ve druhém případě (kde jde jen o „zástavní pohledávku“) obdrží zástavní věřitel 70 % čistého výtěžku zpeněžení zajištění na něj připadajícího a na rozvrhu výtěžku zpeněžení ostatního majetku zástavního dlužníka se již nepodílí ani v rozsahu zbývajících 30 % čistého výtěžku zpeněžení zástavy. Odvolací

soud správně vystihl, že zkoumaný případ se těmto obecným zásadám vymyká tím, že zástavní věřitelka č. 1 má jiného osobního dlužníka (než úpadkyni) a že po soupisu zástavy do konkursní podstaty úpadkyně se nemůže domáhat uspokojení ze zajištění vůči zástavní dlužnici (coby vlastníci sporných nemovitostí, zajišťující jimi pohledávky jak vůči dlužnicím č. 1 a 2, tak vůči dlužnici č. 3 /úpadkyni/).

Správně také uzavřel, že zpeněžením zástavy podle výslovné dikce § 28 odst. 5 ZKV zanikají všechna zajišťovací práva uvedená v § 28 odst. 1 ZKV (tedy i zástavní právo věřitele nacházejícího se v postavení dovolatelky). Dovolatelka se mýlí, usuzuje-li, že správnost tohoto závěru je podmíněna tím, aby byla oddělenou (konkursní) věřitelkou ve smyslu § 28 odst. 1 ZKV; ustanovení o zániku zajišťovacích práv se totiž pojí s výčtem těchto práv a nikoliv s osobami jejich nositelů.

Dovolatelčinu námitku, že svědčí-li zástavnímu věřiteli v jejím postavení v pořadí první zástavní právo váznoucí na majetku sloužícím k zajištění, nemá být tento majetek coby zástava zapsán do konkursní podstaty úpadce (který není osobním ani zástavním dlužníkem tohoto věřitele) a vylučovací žaloba je opodstatněná, je nutno prozkoumat i z hlediska možného řešení situací, kdy tento zástavní věřitel bude mít v pořadí až druhé (či další) zástavní právo a kdy bude možné důvodně očekávat, že uspokojení v pořadí prvního zástavního věřitele nevyčerpá celý výtěžek zpeněžení takové zástavy.

Je zjevné, že v takovém případě vylučovací žaloba není odpovídajícím způsobem ochrany práv zástavního věřitele s pozdějším pořadím. Přitom současně platí, že po zástavním věřiteli v postavení dovolatelky (ať již s prvním nebo dalším pořadím) nelze žádat, aby svou pohledávku přihlásil do konkursu (v němž není jeho osobní dlužník ani dlužník zástavní) postupy dle § 20 a násl. ZKV. Při vědomí, že postup podle § 27 odst. 5 ZKV může být uskutečněn až po uplynutí propadné lhůty určené věřitelům k přihlašování pohledávek do konkursu (§ 22 odst. 2 ZKV), by šlo o podmínku začasté nesplnitelnou.

Odvolací soud i zde správně vystihl (byť s potřebou jisté korekce, jež plyne z dalšího výkladu) postupy, jimiž Nejvyšší soud obdobné situace pro konkursní právo řešil. V rozsudku uveřejněném pod číslem 30/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek k tomu Nejvyšší soud uvedl, že situaci vzniklou tím, že k soupisu (rozuměj majetku třetí osoby, se kterým se pojí věřitelova pohledávka, v rozebíraném případě pak majetku sepsaného z titulu neúčinného právního úkonu pozdějšího úpadce) dojde až po uplynutí označené propadné lhůty, je nutno řešit obdobným způsobem, jakým se soudní praxe v době před 1. 5. 2000 vypořádala s pohledávkou manžela úpadce vzniklou v průběhu konkursu rozhodnutím soudu o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (srov. bod XXXIV. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 178 /219/), tedy tak, že takovou pohledávku není třeba přihlašovat do konkursu (je-li uplatněna, považuje se za přihlášenou).

Svébytnost postavení takového zástavního věřitele se ovšem projevuje i tím, že jej ani na základě výše uvedené konstrukce nelze pokládat bez dalšího (se všemi právy a povinnostmi z toho plynoucími) za konkursního věřitele s právem na oddělené uspokojení (za odděleného věřitele dle § 28 odst. 1 ZKV). Vůči úpadci totiž nemá ani osobní pohledávku ani přímou pohledávku z titulu zajištění (pohledávku z titulu /jen/ zástavního práva). Při absenci jiné (přílehavější) úpravy lze za použití analogie na postavení tohoto zástavního věřitele přiměřeně aplikovat § 28 ZKV. Základní odchylkou v mezích této přiměřené aplikace však je, že nemá-li jeho nárok na uspokojení ze zástavy původ v přímém vztahu k úpadci (ať již coby osobnímu dlužníku tohoto věřitele nebo jeho dlužníku zástavnímu), nemůže podléhat omezení kladenému míře uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy odděleným věřitelům ustanovením § 28 odst. 4 ZKV.

Úvahy odvolacího soudu je nutné zpřesnit potud, že považuje-li se pohledávka takového zástavního věřitele za přihlášenou v konkursu, musí být také (postupem dle § 21 a násl. ZKV) přezkoumána a může být také popřena při přezkumném jednání správcem konkursní podstaty nebo některým z konkursních věřitelů. Vzhledem k tomu, že na splatnost zajištěné pohledávky takového zástavního věřitele vůči jeho osobnímu dlužníku nemá vliv prohlášení konkursu na majetek jiného osobního dlužníka, je možnost uspokojení takové pohledávky ze zástavy v konkursu vedeném na majetek jiného osobního dlužníka podmíněna i tím, že zástavní věřitel prokáže, že pohledávka vůči jeho osobnímu dlužníku již je splatná (čehož lze docílit i postupem popsáním ve vztahu k zástavnímu dlužníku v R 31/2007).

S přihlédnutím k tomu, jakým způsobem má být v konkursu – podle výše podaného výkladu – vypořádána zajištěná pohledávka zástavního věřitele v postavení dovolatelky (zvláště pak vzhledem k závěru o vyloučení omezení dle § 28 odst. 4 ZKV), pak lze připustit (a odvolací soud se mylí, uzavírali jinak), že je-li zástavní právo takového věřitele v pořadí první, může se domoci ochrany svých práv i vylučovací žalobou podle § 19 odst. 2 ZKV.

Předpokladem úspěšnosti takového postupu je, že v řízení o vylučovací žalobě bude prokázáno, že předpokládaný čistý výtěžek zpeněžení zástavy nepřevýší zajištěnou pohledávku tohoto zástavního věřitele (a musel by mu být celý vydán i v konkursním režimu). Postup podle § 27 odst. 5 ZKV v takovém případě ztrácí věcné opodstatnění a lze uzavřít, že takový zástavní věřitel má k zástavě silnější právo než správce konkursní podstaty, který ji sepsal z titulu v pořadí dalšího zástavního práva.

Právní posouzení věci odvolacím soudem neobstojí právě z pohledu závěrů formulovaných v předchozím odstavci, jelikož v tomto směru soudy nižších stupňů věc nezkoumaly.

Nejvyšší soud tudíž, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), napadený rozsudek zrušil (včetně závislého výroku o nákladech řízení); jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí (opět včetně závislého výroku o nákladech řízení) a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.), v němž bude důsledně respektována (včetně řádného poučení) i úprava zákonné koncentrace řízení obsažená v § 118b odst. 1 o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2007).